

מוסף לשלש רגלים

הג השבועות presents us with an opportunity to further explore the issues that the Jewish community faced at the time when prayers were recited from memory. In the Rabbi Aryeh Frumkin edition of the סדר רב עמרם גאון we find an example of the problem when רב שבועות of תפלת מוסף discusses עמרם גאון:

סדר רב עמרם גאון סדר הג השבועות-ועומדין בתפלת מוסף, ואומר מגן ומחיה והאל הקדוש. ואומר אתה בחרתנו מכל העמים עד זכר ליציאת מצרים. או"א מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו וכו' עד כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך ככתוב וביום הבכורים כולי עד ושני תמידין כהלכתן. (בכתבי יד איתא: אלא שאומר ויום הג השבועות הזה זמן מתן תורתנו, ומי שרוצה להזכיר הפסוקים וביום הבכורים כו' ומנחתם כו'; ומי שחושש שמא יטעה ואינו מזכיר פטור, וסודר התפלה.)

A קרבן פסוקים for the שליח ציבור who was concerned that he might err in reciting the מוסף of שבועות in עשרה because he recited תפלת מוסף for שבועות only twice a year was permitted to stop after the words: כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך and did not have to recite the actual פסוקים. As you might expect, the problem also arose concerning תפלת מוסף of ראש השנה where many more פסוקים are included. In fact, the מסכת ראש השנה דף לג', ב' in גמרא deals with the issue:

דתניא: ברכות של ראש השנה ושל יום הכפורים - שליח ציבור מוציא הרבים ידי חובתן, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כשם ששליח צבור חייב - כך כל יחיד ויחיד חייב. מאי שנא הני? אילימא משום דנפיש קראי - והאמר רב חננאל אמר רב: כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר - שוב אינו צריך. אלא משום דאושי ברכות. גופא, אמר רב חננאל אמר רב: כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר - שוב אינו צריך. סבור מינה: הני מילי - ביחיד, אבל בצבור - לא. אתמר, אמר רבי יהושע בן לוי: אחד יחיד אחד צבור, כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר - שוב אינו צריך.

The מסכת ראש השנה in גמרא suggests that if a שליח ציבור is concerned that he may err in reciting the פסוקים that are part of מלכיות, זכרונות ושופרות that the שליח ציבור stop at the words: חז"ל. פסוקים. ובתורתך כתוב לאמר and not attempt to recite the פסוקים preferred that the שליח ציבור recite only the general statement of לאמר rather than the שליח ציבור make a mistake in reciting the actual פסוקים.

The ראשונים provide suggestions as to how a שליח ציבור who is concerned with his ability to accurately recite the פסוקים within תפלת מוסף on ראש השנה should act:

רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ג הלכה ה—שלש ברכות אמצעיות אלו של ראש השנה ויום הכפורים של יובל שהן מלכיות וזכרונות ושופרות מעכבות זו את זו, וצריך לומר בכל ברכה מהן עשרה פסוקים מעין הברכה, שלשה פסוקים מן התורה, ושלשה מספר תילים, ושלשה מן הנביאים, ואחד מן התורה משלים בו, ואם השלים בנביא יצא, ואם אמר פסוק אחד מן התורה ואחד מן הכתובים ואחד מן הנביאים יצא, ואפילו אמר ובתורתך ה' אלהינו כתוב לאמר ואמר פסוק של תורה והפסיק שוב אינו צריך כלום.

בית יוסף אורח חיים סימן תקצא—כתב רבינו תם שצריך להזכיר קרבנות המוספין בכל תפלה של מוסף וכו'. בסוף מסכת ראש השנה (לה.) אמר רב חננאל אמר רב כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך ופירש רש"י (ד"ה אין צריך) דאפסוקי המוספין קאי דכיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך סגי ואינו צריך לומר מקראות המוספין; וכתבו התוספות (ד"ה אילימא) שרבינו תם פירש דאפסוקי מלכיות זכרונות ושופרות קאי אבל מקראות של מוסף צריך להזכיר לעולם שהם במקום הקרבנות אבל מוסף דראש חדש אין צריך להזכיר וכו'. וכתב הרא"ש (סי' יד) והרבה נחלקו על רבינו תם בזה כי עשה את הטפל עיקר ואת העיקר טפל כי פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות נשנות במשניות ופסוקי הקרבנות לא הוזכרו לא במשנה ולא בגמרא אלא שנהגו לאמרם במקום הקרבנות. ואם על מלכיות זכרונות ושופרות אמר רב כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר כאילו הזכירן, כל שכן בקרבנות מוספין דהוי כאילו הזכירם וקיים ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד ג). ונהגו בספרד שאין מזכירין פסוקי מוספין אלא בשבת וראש חדש דרגילי ולא אתי למיטעי בהו אבל בכל המועדות אין מזכירין דאתי למיטעי בהו.

חידושי הרשב"א מסכת ראש השנה דף לה עמוד א—יש מרבוותא שפ"י דאתיא הא דרב חננאל בר' יוחנן בן נורי [מלכיות, זכרונות ושופרות] [that one must recite three verses in] אלא שרב חננאל הוסיף ביאור שאלו אמר בתורתך כתוב לאמר עולה לו במקום קריאת הפסוק והילכך אם אמר ובתורתך כתוב לאמר, ובדברי קדשך כתוב לאמר, ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר יעלו לו במקום קריאת השלש פסוקים.

It is important to note that despite the fact that we currently read from סידורים, the מנהג in שלש רגלים of תפלת מוסף in קרבנות is to still not recite the specific ספרדים in accordance with the custom described by the בית יוסף.

TRANSLATION OF SOURCES

עמרים גאון סדר חג השבועות - We stand for Shmona Esrei in Tefilat Mussaf and the Schaliach Tzibbur says: Magen; M'Chaya; V'Hakail Hakadosh. And then recites: Atah B'Chartanu Mikol Ha'amim until Zeicher L'Yitziyat Mitzraim. Then he recites: Elokainu V'Elokai Avotainu Mipnai Chatuainu Galinu M'Artzainu V'Nisrachaknu M'al Admatainu until Kmo Sh'Katavta Aleinu B'Toratecha Al Yidai Moshe Avdecha Kakatuv OOV'Yom HaBikurim until OO'Shnai Tmidim K'Hilchatam. (In some handwritten manuscripts we find the following: But he says: V'Yom Chag Ha'Shavuot Hazeh Zman Matan Toratainu; whoever wishes to may recite the verses: OO'VYom Ha'Bikurim etc. until OO'Minchatam etc. And whoever is concerned that he may err and therefore does not recite the verses has fulfilled the obligation and proceeds to finish the Prayer.)

ב' ראש השנה דף לג' מ' מסכת - For it had been taught: In regard to the blessings of the New Year and the Day of Atonement, the reader can fulfill the obligation for the congregation to say the blessings; this is the opinion of Rabbi Mayer. Our Sages said: Just as the leader must recite the Blessings so does every individual within the congregation need to recite the blessings. Why should a difference be made in respect of these blessings? Maybe you think that it is because they contain many scriptural texts, has not Rabbi Hananel said in the name of Rav, as long as one has said, "And in Your Torah it is written saying", he need not recite any more texts? No; the reason is because there is an extra large number of blessings. Let us turn to the above text: Rabbi Hananel said in the name of Rav: As long as one has said, "And in Your Torah it is written saying", he need not recite any more texts. It was presumed in the Academy that this applies only to an individual but not to a congregation. It has been stated, however, elsewhere: Rabbi Joshua ben Levi said: The rule alike for an individual or a congregation is that as soon as they have said "And in Your Torah it is written saying" they need not recite any more texts

ה רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ג הלכה ה - The three middle blessings of Mussaf of Rosh Hashona and the Mussaf of Yom Kippur in the Jubilee year which are the Blessings of Malchiot, Zichronot and Shofarot; each of them is required and within each, one must recite ten verses; three verses from the Torah; three verses from Psalms and three verses from the Prophets and one last one again from the Torah. If the last one was from the Prophets, it is also acceptable; and if he was only able to recite one verse from the Torah and one verse from Psalms and one verse from the Prophets, it is also acceptable; and even if he was only able to say: "And in your Torah, G-d Our G-d, it is written" and recites one verse from the Torah, and stops, he does not have to recite anything else.

בית יוסף אורח חיים סימן תקצא - Rabbenu Tam wrote that one must recite the Mussaf sacrifices in the Mussaf prayer. At the end of Tractate Rosh Hashona Rabbi Hananel said in the name of Rav: as long as the leader recited: OOB'Toratcha Katuv Laimor, he is not

required to recite any more as to the sacrifices. Rashi explains that Rabbi Hananel was discussing the case of the Mussaf prayers of the Holidays; provided that the leader recited: Naaseh...B'Toratecha, it was sufficient and the leader did not have to recite the verses that detail the sacrifices. Tosaphot wrote: Rabbenu Tam explained that Rabbi Hananel was not talking about the Holidays; Rabbi Hananel was discussing the case of the Mussaf of Rosh Hashona where there are three sections: Malchiot; Zichronot and Shofarot but in the case of the Mussaf prayer of the other holidays, the verses that deal with the Mussaf sacrifices must be recited by the leader because the recitation of them is considered a substitute for the bringing of the sacrifices. Rabbenu Tam agreed that on Rosh Hashonah, you need not recite the sacrifices made for Rosh Chodesh. The Rosh wrote that many Rabbis disagreed with Rabbenu Tam because Rabbenu Tam was giving a preference to a matter that had a weaker authority. The verses that are required to be recited in the Mussaf of Rosh Hashonah in Malchiot, Zichronot and Shofarot were taught in the Mishna but the requirement that we recite the sacrifices in the Mussaf prayer was not mentioned either in the Mishna or in the Talmud. It was simply a custom that developed to recite the verses that concerned the sacrifices. So if Rabbi Hananel taught that for the Mussaf prayer of Rosh Hashonah it was sufficient to make a general statement, OO'B'Toratcha Katuv Laimor then certainly Rabbi Hananel would agree that reciting the same general statement for the Mussaf prayers of the other holidays would be sufficient. It would be considered as if he recited the verses and fulfilled the requirement of "nishalma parim sphatainu."

It was the custom among the Sephardim that in the Mussaf prayer of the holidays, they would not recite the verses that concerned the Mussaf sacrifices but on Shabbat and Rosh Chodesh they would recite the verses concerning the Mussaf sacrifices because the leader knew the verses well because he recited the verses every Shabbat and every Rosh Chodesh. Because the leader recited those verses frequently, it was not likely that the leader would err when he recited those verses.

א -הידושי הרשב"א מסכת ראש השנה דף לה עמוד א -There are those who interpreted the position of Rabbi Hananel as adding to the position of Rabbi Nuri who held that on Rosh Hashonah, you need to recite at least three verses in each of Malchiot, Zichronot and Shofarot. Rabbi Hananel was adding that as long as you recited the words "OO'B'Toratcha Katuv Laimor," it was considered as if you recited a verse from the Torah. Therefore, if while reciting Malchiot, Zichronot and Shofarot, you say in each section the words: OO'B'Toratcha Katuv Laimor (representing the verses from the Torah), OO'ViDivrai Kadshecha Katuv Laimor (representing the verses from Scriptures) and V'Al Yidai Avadecha Haniviim Katuv Laimor (representing the verses from the Prophets), you have fulfilled your obligation to read three verses in each section.